

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

ADVIES OMTRENT DE DEELNAME VAN VLAAMSE RESEARCHGROEPEN
IN DE EUROPESE ONDERZOEKPROGRAMMA'S.

ADVIES VAN DE VRWB OMTRENT DE DEELNAME VAN VLAAMSE RESEARCHGROEPEN IN DE EUROPESE ONDERZOEKPROGRAMMA'S.

INLEIDING

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) heeft sinds 1989 een bijzondere aandacht geschonken aan de Europese programma's via hearings, besprekingen en een studieopdracht aan de K.VIV. Een eerste reeks resultaten van deze studie werden voorgesteld ter gelegenheid van FTI (22 april 1991). De analyse van het cijfermateriaal werd vervolgens nog verfijnd. Het eindrapport van de studieopdracht werd gefinaliseerd op 1 oktober 1991 en is als bijlage aan dit advies gevoegd. Deze studie vormt een eerste fase in een globale evaluatie van de Vlaamse deelname aan Europese onderzoekprogramma's. In een latere fase zal nog verder ingegaan worden op andere aspecten, o.m. :

- de netwerking binnen het Europese kaderprogramma;
- andere Europese initiatieven buiten het kaderprogramma (ESA, EFRO,...);
- de samenwerking terzake tussen de nationale en regionale instanties;
- het evenwicht in de Europese O & O-programma's.

In 1989 werd door de VRWB een eerste advies opgesteld betreffende "de organisatie van de informatie en de bevordering van de Vlaamse participatie in de Europese O & O-programma's."

Dit advies werd tot nu toe slechts in beperkte mate gevolgd door de Vlaamse Executieve.

De VRWB had vooral aangedrongen op de efficiënte organisatie van de informatie over de Europese programma's en dit in een vroeg stadium via een operationele infrastructuur.

De VRWB pleitte ervoor om op regionaal vlak diverse vormen van begeleiding te organiseren. Ingediende dossiers dienen opgevolgd te worden door een regionale dienst, waarbij vooral de nood aan feedback werd onderstreept, i.h.b. bij geweigerde aanvragen.

De Vlaamse Overheid werd aangezet om gezien het strategisch belang van deelname aan C.E.G.-researchprojecten de drempeloverschrijding bij een eerste deelname te stimuleren. Gelet op het gunstig effect van de functie van projectleider of coördinator op de exploitatie van de resultaten in eigen streek, en daaraan toegevoegd de gunstige ligging van Vlaanderen t.o.v. de Europese hoofdkwartieren, zouden Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstellingen door de Overheid kunnen gestimuleerd worden om bijkomende taken verbonden aan de projectleiding waar te nemen.

De VRWB drong aan op rechtstreekse gewestelijke inspraak bij de voorbereiding van het toekomstig kaderprogramma, uitgaande van de behoeften in Vlaanderen en de sterkte-zwakke analyse van de Vlaamse deelname in de C.E.G.-projecten.

Tenslotte pleitte de VRWB voor objectieve criteria voor het aanduiden van experts en vertegenwoordigers in beleidscomités.

De VRWB had oorspronkelijk ook gepland de eventuele Vlaamse achterstelling te onderzoeken in de Europese programma's. Door de federalisering van belangrijke middelen voor wetenschapsbeleid stelt dit probleem zich niet meer in dezelfde vorm.

De oprichting van overlegorganen tussen de regionale en nationale bevoegde autoriteiten voor wetenschapsbeleid i.h.b. de oprichting van CISWB en CFSWB hebben ondertussen reeds enige klaarheid gebracht in bevoegdheden en gewestelijke betrokkenheid, waarvan op het terrein evenwel nog maar weinig te merken valt.

De VRWB heeft geopteerd om in de eerste plaats een strategisch inzicht te verwerven kwantitatief en kwalitatief in het Vlaamse aandeel in de Europese research. Dit inzicht kan de beste basis vormen voor de stimuleringsacties met het oog op de toekomstige Vlaamse O & O-dynamiek in internationaal verband.

De VRWB-studieopdracht aan de K.VIV., die liep van augustus 1990 tot januari 1991 en een vervolg kreeg van 1 mei 1991 tot 1 augustus 1991, heeft geleid tot de opbouw van een vrij volledig databestand inzake de Vlaamse return aan Europese researchsubsidies voor de jaren 1987 t.e.m. 1990. Met het beëindigen van de studieopdracht, dreigt er terug een vacuüm te ontstaan in de gegevensverzameling.

Op basis van de resultaten van de studie en na grondige besprekingen werden de volgende vaststellingen en aanbevelingen geformuleerd.

UITGANGSPUNTEN

De in Vlaanderen door de Overheid gestimuleerde steun- en impulsacties voor Vlaamse O & O-projecten moeten kaderen in een eigen Vlaams onderzoeksbeleid, maar dienen rekening te houden met de CEG-programma's.

De optimalisatie van de informatie en de communicatie over de in Europese context gesteunde O & O en zijn valorisatiemogelijkheden voor maatschappij en industrie dient te worden nagestreefd.

De VRWB gaat er van uit dat zo volledig mogelijke informatie over de besteding van overheidsmiddelen, noodzakelijk is voor een goed regionaal beleid. Goede kennis van kwantitatieve gegevens, systematisch en continu verzameld, vormen een noodzakelijk objectief uitgangspunt voor researchbeleid en researchimpulsen.

De VRWB gaat er van uit dat gezien

- a) Europa onze eerste strategische omgeving is;
- b) het Europees kaderprogramma een kwalitatief hoogstaand internationaal selectieniveau aanbiedt;
- c) Europese O & O-deelname waardevolle netwerkperspectieven biedt voor research en valorisatie op internationaal multidisciplinair vlak;

de bevordering en verruiming van deelname van zoveel mogelijk Vlaamse equipes aan Europese O & O-projecten een prioriteit dient te zijn van het Vlaamse O & O-beleid, in zoverre deze projecten aan kwaliteitscriteria voldoen en op het passende niveau in overleg tot stand komen en gecoördineerd worden.

Wat de aanvullende financiering betreft stelt de VRWB vast dat een duidelijke lijn ontbreekt.

VASTSTELLINGEN

Informatieverzameling

1. De VRWB-studieopdracht, zoals toevertrouwd aan de K.VIV, heeft aangetoond dat de verzameling van statistische data over internationale research mogelijk en doenbaar is in een korte periode met beperkte mankracht. Er is vooral een flexibele aangepaste organisatie van de informatieverzameling vereist met respect van de vertrouwelijkheid van individuele gegevens.
2. Bij sommige Europese administraties (zoals. bij DG XIII) stelt de onderzoeksploeg van de K.VIV vast dat er blijkbaar geen beleid is voor het leveren van specifieke financiële informatie over de onderzoeksprogramma's. De indruk ontstond dat de CEG niet als doel stelt de geldstroom transparant te maken.

Noch op Europees vlak, noch op nationaal vlak (DPWB), noch op regionaal vlak (IWETO), is men in staat een volledig beeld te geven van de verdeling van publieke Europese middelen over instellingen en programma's.

Het werd als een contradictie vastgesteld in de Europese administratie, i.h.b. DG XIII, dat de promotoren van een technologische informatie- en communicatiecultuur via enorme O & O-programma's voor informatie- en communicatietechnologie niet in staat of bereid zijn over de toegekende steun en projectbudgetten voor hun eigen publieke programma's informatie te verstrekken aan preferentiële actoren zoals de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid.

3. Noch de VRWB, noch de K.VIV., zijn tot een éénduidige definitie en omschrijving kunnen komen van Vlaamse researchgroepen en/of instellingen. Een tussenoplossing werd gevonden door twee categorieën¹ te definiëren, een in enge zin en de andere in ruime zin. Daardoor heeft men wel geen duidelijk inzicht in de lokalisatie van de uitvoering van de met EG-middelen gesteunde research, noch van de valorisatie van de resultaten.
4. Door deze VRWB-studieopdracht zijn nu de ontbrekende gegevens m.b.t. de Europese subsidies bekend in de statistieken over de O & O-begroting, alvast voor de periode 1987-1990.
5. Dankzij deze oefening van systematische informatieverzameling slaagden diverse instellingen er intern in zicht te krijgen op het belang van C.E.G.-projecten voor hun eigen instelling.

Globale resultaten studieopdracht²

6. Naargelang van de definitie van de categorieën¹ werd volgens de weerhouden schattingshypothese in 1990 een bedrag van ongeveer 1,2 à 1,6 miljard BF

---

¹ De eerste categorie "klein Vlaanderen" omvat de Vlaamse universiteiten, de bedrijven met hoofdzetel in Vlaanderen en de wetenschappelijke instellingen die onder de Vlaamse administratie ressorteren. De tweede categorie "groot Vlaanderen" is ruimer en omvat de volledige eerste categorie aangevuld met de Brusselse groep (zijnde de bedrijven met hoofdzetel en onderzoeksactiviteiten gelokaliseerd in het Brussels Gewest, alsook de wetenschappelijke instellingen van dit Gewest) en met de niet-regionale groep (die bestaat uit de nationale wetenschappelijke instellingen, de collectieve centra en nationale ministeries).

² Opmerking: Alle conclusies gelden voor het geheel van de beschouwde groep, maar daarom niet voor elke individuele instelling.

subsidies ter beschikking gesteld door de CEG voor de ondersteuning van industrieel basisonderzoek in Vlaanderen.

7. Refererend naar het aandeel van Vlaanderen in het Europese BBP, dat 1,9 à 2,4 % bedraagt (naargelang de hypothesen voor Brussel), kan op basis van dit gegevensbestand een indicatieve vergelijking gemaakt worden. Naargelang de definitie van Vlaanderen zou in 1990 2,3 à 3 % van het Europees budget in Vlaanderen zijn besteed, onder voorbehoud van alle in de VRWB-K.VIV.-studie onderliggende hypothesen.
Dit cijfer illustreert een duidelijke Vlaamse O & O-dynamiek, die enkel in een nationaal kader kan gesitueerd worden als ook eenzelfde studie op basis van dezelfde hypothesen in Wallonië zou worden uitgevoerd.
8. De totale Europese subsidies voor onderzoek in Vlaanderen zijn in de beschouwde periode vrij gelijk verspreid over de drie groepen actoren. Bedrijven, universiteiten en researchcentra kregen elk ongeveer één derde.
9. De groei van de CEG-subsidies voor research in Vlaanderen in de beschouwde periode (1987-1990) is zeer groot; ze zijn gemiddeld met meer dan 50 % per jaar gestegen, met grote verschillen naargelang de groep actoren. Deze groei overstijgt de groei van het totale budget van de Europese Commissie voor het geheel van het kaderprogramma (in 1990 $\pm 1,05 \cdot 10^9$ ECU).
10. Het aantal participaties van Vlaamse groepen groeide trager (met 37 à 40 % naargelang de enge of de ruime definitie) dan het volume. De gemiddelde toelage per participatie is groter voor de groep bedrijven dan voor de universitaire groep.
11. De Europese onderzoeksprojecten in Vlaanderen uitgevoerd zijn hoofdzakelijk projecten met kleine budgetten. In 1987, toen het opstarten van grote programma's vertraging opliep, bedroeg het aandeel van de projecten met een budget van minder dan 200.000 ECU zelfs 85 %. In de gehele periode 1986-1990 hebben meer dan de helft van het aantal projecten een budget van minder dan 100.000 ECU.
Het aantal kleine projecten, met een betoelaging van minder dan 200 000 ECU, is blijven toenemen van jaar tot jaar, met een opvallende toename in de categorie van de kleinste projecten met minder dan 50 000 ECU betoelaging.
12. Het is opvallend dat in alle domeinen behalve domein II (Informatie en Communicatie) de kleine projecten met minder dan 100.000 ECU het overgrote deel uitmaken.
13. De besprekingen in de VRWB van de resultaten van de studieopdracht hebben geleid tot de indruk dat de CEG door het gevoerde onderzoeksbeleid erin slaagt met een beperkte financiële inbreng een niet onbelangrijk deel van de werkzaamheden van het researchpotentieel in de Vlaamse universiteiten en onderzoekscentra te richten op de EG-objectieven.

Specifieke resultaten¹

BEDRIJVEN

14. De deelname van de bedrijven is gekenmerkt door een vrij gelijke spreiding volgens bedrijfsgrootte, waarbij het aandeel van de middelgrote bedrijven de laatste jaren is toegenomen. 70 % van de industriële deelname aan CEG-

---

¹ Opmerking: Alle conclusies gelden voor het geheel van de beschouwde groep, maar daarom niet voor elke individuele instelling.

projecten betreft KMO's in de zin van de Europese definitie van een KMO (minder dan 500 werknemers) en 24 % zijn KMO's met minder dan 50 werknemers.

15. De participatie van KMO's is vrij gelijk verdeeld over de verschillende projectgroottes. Grote ondernemingen nemen ook opvallend deel aan kleinere onderzoeksprojecten. Ongeveer 50 % van hun projecten hebben een budget van minder dan 100.000 ECU.

UNIVERSITEITEN

16. Uit de vergelijking met de cijfers uit de DPWB-nota van september 1988 blijkt dat de Vlaamse Universiteiten voor de periode 87-90 gemiddeld 2,5 maal meer Europese subsidies hebben bekomen per jaar dan voor de periode '80-'86, terwijl de totale CEG-middelen voor onderzoek tussen 1980 en 1988 gemiddeld toenamen met 16,6 % per jaar en in 1989 met 42 % t.o.v. 1988.
17. De aanwezigheid van de Vlaamse Universiteiten in de meeste programma's is vrij gelijk in evenredigheid met hun grootte, behalve in de budgettair belangrijke programma's ESPRIT en RACE, en in STD (Wetenschap en Techniek ten dienste van de Ontwikkeling).
18. De Vlaamse universitaire deelname situeert zich vooral in de categorie projecten met budgetten van minder dan 200.000 ECU. Tussen de universiteiten werden grote verschillen vastgesteld, waarbij sommige vooral actief blijken in projecten met weinig middelen en andere geconcentreerd aanwezig zijn in projecten met grote geldstromen zoals ESPRIT en RACE. De K.U.LEUVEN en de VUB nemen met de jaren meer deel aan grotere projecten, in tegenstelling tot RUG en UA, waarvan de deelname aan kleine projecten is gestegen.

ONDERZOEKSCENTRA

19. De groei van subsidies aan de beperkte groep Vlaamse researchcentra¹ is bijzonder opvallend, vooral voor de programma's in informatie-technologie en niet-nucleaire energie.

ONDERZOEKSDOMEINEN

20. In de grote industriële programma's (ESPRIT, RACE) werd een Vlaamse aanwezigheid vastgesteld die het aandeel van Vlaanderen in het Europees BBP weerspiegelt. In de andere programma's zijn grote variaties merkbaar. Zo is de Vlaamse research zeer goed vertegenwoordigd in EUROTRA (automatische vertaling) en AIM (Advanced Informatics for Medicine), tot meer dan 10 %, maar zwak in Monitor (TA), DELTA (telematicasystemen toegepast in onderwijs) en Grondstoffen, met minder dan 1 %.
21. Het aandeel van informatie- en communicatietechnologie in de Europese subsidie voor Vlaanderen is + 5 maal hoger dan elk ander aspect van industriële innovatie, dit o.m. dankzij de sterke aanwezigheid van het Vlaamse IMEC in de betreffende programma's. Ook in het geheel van het Europees kaderprogramma wordt er veel belang gehecht aan deze technologieën. De budgetten voor de programma's i.v.m. Informatie- en

---

¹ In de groep Vlaamse researchcentra zitten o.a. IMEC, het Tropisch Instituut te Antwerpen,...

Communicatietechnologieën liggen $\pm$ 4 maal hoger dan deze van de actielijn, modernisering van de industriesectoren.
Het aantal projecten in functie van de grootte van de toelage heeft een dalend verloop in de programma's van DG XIII.

22. De Vlaamse BAP-, BRIDGE- en ECLAIR-projecten (in het domein van de biologische hulpbronnen) werden vooral uitgevoerd aan de universiteiten. In de biotechnologische programma's BAP en BRIDGE zijn de universiteiten van Gent en Brussel nadrukkelijk aanwezig, terwijl dit bij het programma ECLAIR (agro-industriële technologie) het geval is voor de K.U.LEUVEN.
In het geheel van de biotechnologische programma's zou het later opgestarte programma FLAIR het voorgaande kunnen wijzigen, maar in de databank zijn hiervoor onvoldoende gegevens.
23. De subsidiëring van het bedrijfsleven in het niet-nucleaire energieprogramma kende een sterke groei (x 5,6 in 4 jaar). Het zijn vooral kleinere bedrijven (100 à 500 werknemers) die hier actief zijn.
Het nationale in Vlaanderen gelegen SCK heeft belangrijke deelnames in de nucleaire O & O-programma's.
24. In het domein modernisering van de industrie zijn alle bedrijfsgrootte aanwezig met een uitschieter voor de bedrijven met tussen de 1000 en 5000 werknemers.

PARTNERS

25. Vlaamse deelnemers aan Europese projecten werken in de eerste plaats samen met niet-Belgische hoofdkontraktanten, hetgeen gelet op de doelstellingen van de Europese programma's voor de hand ligt.
Toch zijn Vlaamse groepen en in het bijzonder de universiteiten nog in belangrijke mate betrokken bij projecten met Vlaamse hoofdkontraktanten. Samenwerking met Waalse hoofdkontraktanten komt bijna niet voor.
26. De zeer kleine (minder dan 50 werknemers) en de zeer grote (meer dan 5000 werknemers) bedrijven blijken vooral actief te zijn in projecten waarvan buitenlandse bedrijven, universiteiten of onderzoeksinstellingen hoofdkontraktanten zijn.
27. Er is nauwelijks onderlinge samenwerking tussen de onderzoekscentra in Europese projecten. Universiteiten hebben opvallend veel samenwerkingsverbanden met de categorie der kleine bedrijven.

Cofinanciering

28. De fondsen voor cofinanciering zijn de voorbije jaren beperkt gebleven in volume (60 miljoen BF per jaar), maar de criteria voor toekenning worden als arbitrair ervaren. Cofinanciering werd aan de drie groepen toegekend, hoofdzakelijk aan universiteiten, in geringe mate ook aan de industrie.
Recent werden er zowel op Vlaams als op federaal niveau in overleg criteria vastgesteld i.v.m. de cofinanciering van Europese onderzoeksprojecten. Hierover heeft de VRWB nog geen advies uitgebracht.

AANBEVELINGEN

Informatiebeleid

1. Een Vlaams wetenschapsbeleid dient in eerste instantie te vertrekken van een sterkten-zwakten-analyse van het Vlaams potentieel in een Europese en internationale context.

Als principe beveelt de VRWB dan ook aan dat het Vlaams beleid moet kunnen beschikken over de volledige informatie (inclusief soort steun en plaats van individuele deelname) betreffende de Vlaamse deelname aan de Europese onderzoekprogramma's. Daarbij moet de Overheid er over waken dat de aldus bekomen informatie ter beschikking kan worden gesteld van de diverse beleidsniveaus, na verwerking en in een vorm die voldoende confidentialiteit van deze gegevens garandeert. De procedure gevolgd in de VRWB-K.VIV.-studie kan daarbij als voorbeeld gesteld worden. In een schriftelijke verklaring werd aan de bedrijven en de onderzoeksgroepen de vertrouwelijkheid van de financiële gegevens inzake de participatie aan de Europese programma's volkomen verzekerd. Uitdrukkelijk werd daarbij aangegeven dat deze gegevens niet naar buiten zouden worden gebracht en dat ze in het kader van de studie op een niet individualiseerbare manier zouden verwerkt worden in globale statistieken.

De informatie moet de aard en de soort van het onderzoek (basisonderzoek, onderzoek van technologieën, systemen en interacties, individuele productontwikkelingen en prototypes) omvatten om een evenwichtig steunbeleid, essentieel voor elke ontwikkeling, toe te laten.

2. De Vlaamse Executieve wordt aanbevolen om de informatie rechtstreeks bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen te halen via de nationale overlegcomités CISWB en CFSWB, en bij voorkeur op regionaal vlak te organiseren in een centrale databank, als een essentieel element voor het O & O-beleid in Vlaanderen.

De Vlaamse Executieve dient zo snel mogelijk de continuïteit van de dataverzameling i.v.m. de inventarisering van de deelname van Vlaamse researchgroepen aan Europese onderzoekprogramma's te verzekeren, door een Vlaams initiatief tot het verzamelen van statistische gegevens over technologische innovatie, en door in het bijzonder aan de Administratie voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid (APWB) hiertoe de gepaste opdracht te geven.

Op voorwaarde dat voldoende infrastructuur en mankracht ter beschikking van de APWB worden gesteld, kan deze administratie de aanzet geven tot de uitbouw van een "Europese projecten"-databank.

Immers:

- de APWB beheert de IWETO-databank;
- de APWB vertegenwoordigt de Vlaamse Gemeenschap binnen de federale overleggroep "inventaris en statistieken inzake onderzoek en experimentele ontwikkeling", werkgroep van de CFSWB (IMCWB);

- de APWB verzorgt de opvolging van de aanvragen voor bijkomende financiering van de Europese projecten.

Op korte termijn en in afwachting van het operationeel zijn in de administratie, is het met het oog op continuïteit aangewezen deze opdracht onder leiding van de APWB verder uit te besteden aan derden, zoals de K.VIV., die bewezen heeft dat dit haalbaar is.

3. Aan de Vlaamse Executieve, maar tevens aan de Vlaamse parlementairen in het Europees parlement en aan de Belgische vertegenwoordiging bij de C.E.G., wordt aanbevolen om initiatieven te nemen bij de Europese Commissie om openheid, toegankelijkheid en het gebruik van Europese data over O & O-bestedingen per regio, per project en per programma ter beschikking te stellen van het Vlaams beleid, dat instaat voor voldoende garanties van confidentialiteit, zoals verwoord onder punt 1 van deze aanbevelingen.
4. De VRWB beveelt aan dat vanuit de CEG-administratie het aantal aanvragen en het slaagpercentage voor ieder programma meegedeeld worden. Deze kunnen een indicator zijn voor nieuwe Vlaamse initiatieven met betrekking tot het O & O-beleid.
5. Bovendien moet de beschikbare informatie met betrekking tot een aanvraag na evaluatie uitsluitend worden voorgelegd aan de projectaanvragers, teneinde een feedback naar de aanvragers en een diepgaande analyse van hun projecten mogelijk te maken.

Het Vlaams beleid in relatie tot de Europese Gemeenschap

6. In het verenigd Europa, waar multinationale ondernemingen en regio's in toenemende mate een rol spelen, heeft een nationale of subnationale stimulering van research en valorisatie in eigen regio een ander belang gekregen en dient op een aangepaste manier gericht te worden.
Het blijft aangewezen ook voor kleine landen met beperkte middelen om het basisonderzoek en het toegepast onderzoek naar valorisatie toe in eigen industrieel weefsel en naar maatschappelijke behoeften op peil te houden.
7. Omdat de EG onze eerste strategische omgeving is, dient de Vlaamse Overheid het bevorderen en het verruimen van de deelname van Vlaamse equipes aan het Europees onderzoek als een prioriteit te stellen op basis van kwaliteitscriteria én in het kader van zijn eigen O & O-beleid.
8. Een stimulering van de deelname van de Vlaamse universiteiten aan CEG-programma's moet leiden tot een versteviging van hun wetenschappelijk onderzoekspotentieel en tot een bevordering van hun participatie aan internationale netwerken. De VRWB waarschuwt evenwel voor de bedreiging voor het fundamenteel niet-gericht onderzoek door de zuigkracht van de internationale toegepaste programma's.

Binnen elke universiteit is een onderzoek aangewezen naar de oorzaken van sterkten en zwakten in hun deelnameprofiel.

Het verwerven van toegang tot Europese middelen zou als één van de positieve selectiecriteria kunnen gelden bij de toekenning van overheidsmiddelen voor industrieel onderzoek.

9. De VRWB-K.VIV-studie geeft kwantitatieve indicaties over sterkere en zwakkere Vlaamse aanwezigheid in deelsectoren van het Europees technologisch onderzoek, hetgeen mede de basis kan vormen voor beleidsinitiatieven.
- De Vlaamse Executieve dient concreet bij impulsprogramma's, bij de researchprogrammering, i.h.b. van IWT en NFWO, en bij acties van VITO, IMEC en collectieve centra, na te gaan hoe deze initiatieven kunnen worden afgestemd op de CEG-programmering. Op deze wijze kan het wetenschapsbeleid geoptimaliseerd worden om bedrijfsleven en onderzoeksinstellingen voor te bereiden op een deelname aan nieuwe of bestaande EG-programma's. Impulsprogramma's die op deze wijze geconcipeerd worden, genereren nieuwe supplementaire of complementaire mogelijkheden voor onderzoeksgroepen en bedrijfsleven. Deze aanpak zou bijdragen tot een innovatief kader, waarbinnen de Vlaamse O & O-activiteiten maximale kansen krijgen met de toch al beperkte Vlaamse middelen.
10. De VRWB beveelt de Vlaamse Executieve aan om een dynamische originele politiek te ontwikkelen met eventuele cofinanciering. De VRWB zal zich in dit verband verder beraden o.a. over de volgende aandachtspunten:
- het bevorderen van de programmacontinuïteit door het overbruggen van vertragingen in de CEG-administratie met tussenfinanciering bv. via het systeem van renteloze terugvorderbare voorschotten;
  - het specifiek aanmoedigen van die acties waar de Vlaamse research in Europees verband achterblijft en waar toch duidelijke maatschappelijke, universitaire of industriële noden bestaan;
  - het stimuleren van de interdisciplinaire samenwerking;
  - het aanmoedigen van Vlaamse equipes, die internationaal gericht zijn, om andere Vlaamse bedrijven, universiteiten en instellingen mee te betrekken in de Europese samenwerkingsprogramma's;
  - het aanmoedigen van de valorisatie in Vlaanderen indien mogelijk, of bij ontstentenis hiervan het wetenschappelijk-strategisch belang van een bepaald onderzoek te betrekken in de evaluatie van de aanvraagdossiers voor betoelaging. Het principiële open karakter van de resultaten van het CEG-onderzoek, in het geval van industrieel onderzoek beperkt tot alle participanten, maar ruimer voor basisonderzoek, laat het Vlaams bedrijfsleven anderzijds ook toe bepaalde technologieën te valoriseren die ontwikkeld werden door onderzoeksgroepen uit andere lidstaten.

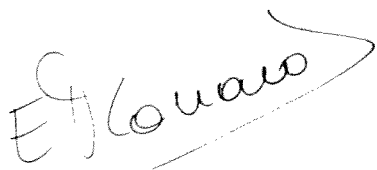
Het Europees Beleid

11. De VRWB dringt erop aan om in de CEG-kaderprogrammering en bij de impulsen die het O & O-beleid daarnaast stimuleren, gepaste

evenwichten na te streven op basis van maatschappelijke en industriële behoeften.
Ook binnen de technologische programma's wordt gewezen op het zeer grote aandeel van informatie- en communicatietechnologie in vergelijking met het geheel van de industriële innovatie.

Internationale programma's

12. Het is nodig dat de Vlaamse Overheid op analoge wijze inzicht verkrijgt in de Belgische bijdrage en de Vlaamse return van de ruimtevaartprogramma's (ESA is even belangrijk qua budget als het hele kaderprogramma), socio-economische O & O-programma's (ondermeer EFRO), militaire O & O (bv. EUCLID), pilootprojecten en testomgevingen van internationaal belang (E.S.R.F. Grenoble, CERN Genève), veiligheid en gezondheid in het sociale Europa, S.S.T., normalisatie, e.a.

Dr. ir. Elisabeth MONARD
Secretaris VRWB

Prof. dr. ir. Jef ROOS
Voorzitter VRWB